

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava  
**Detašované pracovisko bl. Sály Salkaháziovej Rožňava**

**UČEBNÝ PLÁN PREDMETU**

|                               |                                                         |                                         |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| <b>Názov predmetu:</b>        | <b>PENITENCIÁRNA A POSTPENITENCIÁRNA SOCIÁLNA PRÁCA</b> |                                         |
| <b>Vyučujúci:</b>             | <b>doc. ThLic. Mgr. Peter Laca, PhD.</b>                |                                         |
| <b>Podmieňujúce predmety:</b> | Bez podmienenia                                         |                                         |
| <b>Študijný program:</b>      | Sociálna práca                                          | <b>Forma štúdia:</b> externá-bakalárske |
| <b>Kategória predmetu:</b>    | Povinný                                                 | <b>Obdobie štúdia:</b> 1. ročník /ZS    |
| <b>Forma výučby:</b>          | prednáška/cvičenia                                      | <b>Rozsah výučby:</b> 1/1 hod.          |
| <b>Forma ukončenia:</b>       | <u>skúška</u> / klasifikovaný zápočet                   | <b>Počet kreditov:</b> 4 kredity        |

| <b>Dátum<br/>prednášky / cvičenia:</b> | <b>Obsah prednášky / cvičenia</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>5.9.2025</b>                        | <b>Penitenciárna a postpenitenciárna sociálna práca</b> - úvod do predmetu, vymedzenie pojmov penitenciárna a postpenitenciárna sociálna práca, opis realizovanej penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti, charakteristika a rozlíšenie kriminality ( <i>zjavná, latentná, aktívna, pasívna</i> ), základné telesné typy kriminálnych osôb ( <i>astenická, atletická, pyknická, dysplastická</i> ).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|                                        | <b>Odsúdené osoby a ich práva</b> - páchatel' a trestný čin, rozdiel medzi trestným činom a prečinom, základné typy páchatel'ov trestných činov, reakcie na väzbu ( <i>agresia, únik, vznik reaktívnych psychických porúch neurotického charakteru</i> ), účel trestu odňatia slobody ( <i>ochrana spoločnosti a zabránenie páchania ďalšej trestnej činnosti</i> ), trest odňatia slobody a jeho funkcie ( <i>ochranná, represívna, funkcia odplaty, individuálno-preventívna, individuálno-výchovná, generálno-preventívna, generálno-výchovná</i> ), ochrana práv odsúdených (Čl. 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd: <i>zakazuje akékoľvek mučenie, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie a trestanie, tento zákaz a garancia rešpektovania ľudskej dôstojnosti sú zakotvené aj v Ustave SR v ustanoveniach Čl. 16 ods. 2 a Čl. 19 ods. 1.</i> ), základné sociálne práva ( <i>ubytovanie, stravovanie, odievanie, spánok, osobná hygiena, veci osobnej potreby</i> ). |
|                                        | <b>Slovenské väzenstvo</b> - vonkajšia a vnútorná diferenciácia výkonu trestu odňatia slobody, výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody a oboznámia sa so zákonom stanovenými metódami sociálnej práce v penitenciárnej praxi a ďalšími špeciálnymi technikami, ktoré sa v nej uplatňujú.. <b>Vonkajšia diferenciácia</b> - daná Trestným zákonom č. 300/2005 Z. z., rozumieme delenie ústavov na výkon trestu odňatia slobody podľa stupňa a intenzity stráženia na: <i>ústav s minimálnym stupňom stráženia, so stredným stupňom stráženia, s maximálnym stupňom stráženia</i> . <b>Vnútorná diferenciácia</b> - odsúdení vykonávajú trest odňatia slobody v rámci príslušného stupňa stráženia daného Poriadkom výkonu trestu odňatia slobody, a to v jednej z diferenciačných skupín A, B, C, prípadne v špecializovaných oddieloch, v ktorých sa však diferenciácia neurčuje. Odsúdení na doživotný trest sú zaradení do diferenciačných podskupín D1 a D2.                                        |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | Výkon trestu odňatia slobody v 18 zariadeniach - <i>ústavy na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|  | <b>Právne predpisy</b> - právna úprava podmienok výkonu trestu odňatia slobody - primárne dokumenty: Zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov; Poriadok výkonu trestu odňatia slobody, ktorého základom je Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z.. Ďalšie základné právne predpisy priamo dotýkajúce sa výkonu trestu odňatia slobody: Ústava Slovenskej republiky - ústavný zákon NR SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov; Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov; Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. |
|  | <b>Personál v zariadeniach na výkon trestu odňatia slobody</b> - výkon trestu odňatia slobody zabezpečovaný Zborom väzenskej a justičnej stráže - ozbrojený bezpečnostný zbor - pozícia, určenie, pôsobnosť, právomoci a povinnosti jeho príslušníkov - upravené zákonom č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže., ďalší personál: <i>sociálny pracovník, psychológ, lekár, pedagóg, kňaz.</i> Pomoc personálu odsúdeným na adaptáciu vo väzenskom prostredí.                                                                                                                                                                                                            |
|  | <b>Sociálna práca v penitenciárnej starostlivosti s odsúdenými</b> - sociálna práca v trestnom práve, práca s páchatelmi trestných činov v dobe od obvinenia až po ukončenie výkonu trestu. Metódy sociálnej práce v penitenciárnej praxi a ďalšie špeciálne techniky, ktoré sa v nej uplatňujú. <i>Sociálna práca</i> vo výkone trestu v zmysle Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody. Sociálna práca s odsúdenými realizovaná v zmysle Rozkazu generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže č. 66/2015 o sociálnej práci v Zbore väzenskej a justičnej stráže.                 |
|  | <b>Sociálna práca v postpenitenciárnej starostlivosti s prepustenými</b> - spôsob výkonu postpenitenciárnej sociálnej práce prostredníctvom mediácie a probácie, orgánmi štátnej a verejnej správy i mimovládnych organizácií. Metódy a formy sociálnej práce v práci s prepustenými na úrovni resocializácie, rehabilitácie a integrácie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|  | <b>Sociálny pracovník</b> - postavenie sociálneho pracovníka pri práci s odsúdenými a prepustenými, jeho úlohy a kompetencie. Základné stratégie v práci sociálneho pracovníka s odsúdenými. Pomoc sociálneho pracovníka klientovi pri začlenení do spoločnosti po jeho prepustení z VTOS. Resocializačný príspevok a ubytovanie klientov po prepustení z výkonu väzby.                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|  | <b>Záverečný test/ústna skúška. Ukončenie predmetu.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

**Podmienky pre absolvovanie predmetu:**

1. Na absolvovanie predmetu je potrebná minimálne 50 % aktívna účasť na prednáškach. Neúčasť na prednáškach musí byť riadne ospravedlnená u vyučujúceho, ktorý určí náhradu v zodpovedajúcej forme - vypracovanie seminárnej práce na zvolenú tému a jej odprezentovanie pred vyučujúcim a študentmi v čase záverečnej skúšky.
2. Vypracovanie zadaných úloh určených počas prednášky.
3. Záverečný test / ústna skúška.

4. Kredity nebudú udelené študentovi, ktorého vedomosti budú hodnotené na 60 % alebo menej. Na hodnotenie **A** je potrebné dosiahnuť **91% – 100%** celkového hodnotenia; **B: 81% – 90%**; **C: 73% – 80%**; **D: 66% – 72%**; **E: 61% – 65%** celkového hodnotenia.

#### **Hodnotenie – ukončenie predmetu: Test/ústna skúška**

Test pozostáva z 10-tich otázok , v testoch je buď 10 otvorených alebo 10 zatvorených otázok. Každá správne a vyčerpávajúco zodpovedaná otázka má hodnotu **1 bodu**. Spolu je možné získať **10 bodov**. Pri otvorených otázkach, kde nie je presne, vyčerpávajúco a jasne zodpovedaná otázka - je hodnota bodu adekvátne percentuálne krátená - teda znížená.

#### **Odporúčaná literatúra:**

LACA, P. 2014. *Sociálny pracovník ako súčasť pomoci osobám v penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti*. In: *Sociálna pedagogika v penitenciárni praxi*. Brno : Institut mezioborových studií Brno, 2014. ISBN 978-80-88010-00-5.

VANKOVÁ, K. 2019. *Postpenitenciárna starostlivosť v kontexte sociálnej práce a sociálnych služieb*. Nitra : FSVaZ, 2019. ISBN 978-80-558- 1453-7.

KLESKEŇ, L. 2016. *Sociálna práca s obvinenými, odsúdenými a prepustenými*. Ružomberok, IRIS Bratislava 2016. ISBN 9788089726561.

ÚSTAVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY – ústavný zákon NR SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov.

ZÁKON č. 475/2005 Z .z. o výkone trestu odňatia slobody v znení zák. č. 93/2008 Z. z.,

ZÁKON č. 221/2006 Z. z. o o výkone väzby v znení zákona č.127/2008 Z .z.

ZÁKON č.550/2003 Z. z. o probačnej a mediálnej službe.

ZÁKON č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

ZÁKON č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

ZÁKON č. 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

VYHLÁŠKA MINISTERSTVA SPRAVODLIVOSTI SR č. 368/2008 Z .z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody.

VYHLÁŠKA MINISTERSTVA SPRAVODLIVOSTI SR č. 437/2006 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby v znení Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č.361/2008 Z. z.

ZBIERKA ROZKAZOV generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže (RGR č. 60/2010) o sociálnej práci v Zbore väzenskej a justičnej stráže – ZÁSADY sociálnej práce s obvinenými a odsúdenými.

Posledná úprava: 25.07.2025